

Μνήμη θανάτου

Μία στιγμούλα, μία στιγμή μονάχα εἶναι. Μά ὁ φόβος αὐτῆς τῆς στιγμῆς κατατρύχει καί βασανίζει τόν καθένα ἀπό τήν ὥρα πού ἀποκτοῦμε συνείδηση τῆς ζωῆς μας. Κι εἶναι, στ' ἀλήθεια, τραγικό ὅτι νέοι καί γέροι, μικροί καί μεγάλοι, φτωχοί καί πλούσιοι, ἄσημοι καί ἄρχοντες, ὅλοι «διά παντός τοῦ ζῆν», σ' ὅλη μας τήν ζωή, εἴμαστε ὄχι μόνο ὑποψήφιοι θανάτου, ἀλλά καί «ἔνοχοι δουλείας» (Ἐβ 2,15) σ' αὐτόν. Μᾶς κρατᾶ δέσμιους τοῦ φόβου σ' ὅλη μας τήν ζωή ὁ θάνατος, αὐτός ὁ ἀδυσώπητος δυνάστης τῆς ζωῆς μας.

Βέβαια, πολλοί, μόλις ἀκούσουν νά γίνεται λόγος γιά τόν θάνατο, κουνιοῦνται ἀπό τήν θέση τους, φτύνουν στόν κόρφο τους ἢ χτυποῦν ξύλο ἢ τραγουδοῦν μέ καημό: «νά πεθάνει ὁ χάρος»! Ἄλλοι ἀποφεύγουν ἐπιμελῶς καθετί πού θυμίζει τόν θάνατο. Κάποιος π.χ. ἔκλεισε μέ τοῖχο τό παράθυρο τοῦ δωματίου του πού εἶχε θέα πρὸς τό νεκροταφεῖο,

για να μή βλέπει τά μνήματα. Τακτική στρουθοκαμήλου, πού νομίζει ότι έξουδετέρωσε τόν κίνδυνο έπειδή... δέν τόν βλέπει.

Ἀνάμεσα σ' ὄλους αὐτούς πού προσπαθοῦν νά έξορκίσουν ἀνόητα ἢ νά ἀγνοήσουν μάταια τόν θάνατο, στέκει ὁ πιστός. Ρεαλιστικά καί ὑπεύθυνα βλέπει στόν θάνατο ἕνα γεγονός ὑψίστης σημασίας, ἕναν πολύτιμο φίλο πού ἀνοίγει τόν δρόμο γιά τήν αἰωνιότητα, ἀλλά κι ἕναν σοφό δάσκαλο πού παραδίδει ὑπέροχα μαθήματα γιά τήν ἀξιοποίηση τῆς ζωῆς. «Ὅπως ὁ ἄρτος εἶναι ἀναγκαιότερος ἀπό κάθε ἄλλη τροφή, ἔτσι καί ἡ σκέψη τοῦ θανάτου εἶναι πιό ἀναγκαία ἀπό κάθε ἄλλη πνευματική ἐργασία», διδάσκει ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Σιναΐτης. Ἀκόμη καί πρό Χριστοῦ σοφοί ἄνθρωποι εἶχαν κατανοήσει πόσο σημαντικό εἶναι νά ζῆς μέ τήν σκέψη τοῦ θανάτου. Ἐνας ἀπ' αὐτούς καθημερινά θύμιζε στόν ἑαυτό του: «Μέμνησο ὅτι θνητός εἶ!». Θυμήσου πώς θά πεθάνεις!

Ἡ μνήμη τοῦ θανάτου εἶναι ἀπό τά σπουδαῖα καί σωτήρια μαθήματα πού καλλιέργησαν οἱ ἅγιοι. «Πηγὴ κάθε ἀρετῆς», τήν ἀποκαλεῖ ὁ ἅγιος Ἡσύχιος ὁ πρεσβύτερος. Λέγεται γιά ἕναν μεγάλο ἀσκητή, τόν ἀββά Σισώη, πού τιμοῦμε τήν μνήμη του στίς 6 Ἰουλίου, ὅτι μπροστά στόν τάφο τοῦ Μεγάλου

Ἀλεξάνδρου εἶπε τά ἐξῆς διδακτικά: «Καθώς σέ βλέπω, τάφε, δειλιάζω ἀπό τήν θεά σου καί ἀπ' τήν καρδιά μου χύνω δάκρυα, διότι σκέπτομαι τό κοινό χρέος πού ἔχουμε ὅλοι οἱ ἄνθρωποι. Πῶς θά προσπεράσω αὐτό τό τέρμα; Ἔ, θάνατε, ποιός μπορεῖ νά σέ ἀποφύγει;».

Ὅλοι θά τό πιοῦμε τό ποτήρι τοῦ θανάτου. Κι εἴμαστε ὅλοι ἴσοι μπροστά του· σέ κανέναν δέν χαρίζεται. Πρός τί, λοιπόν, ἡ τυραννία τῶν παθῶν, ἡ τόση ματαιοδοξία, ὁ οἷστρος τοῦ πλούτου, ἡ ἀνοησία τῆς ἐπάρσεως κι ὅλα ἐκεῖνα πού μᾶς κάνουν ἐχθρούς τῶν ἀδελφῶν μας, ἄφιλους κι ἀνειρήνευτους, μισοῦντες καί μισούμενους; «Ὅποιος κατορθώνει νά λέει κάθε μέρα στόν ἑαυτό του: “σήμερα εἶναι ἡ τελευταία ἡμέρα τῆς ζωῆς μου”, οὐδέποτε θά ἀμαρτήσῃ θεληματικά», γράφει ὁ ἅγιος Ἡσαΐας ὁ ἀναχωρητής. Ἡ σκέψη τοῦ θανάτου, λοιπόν, ὄχι μόνο δέν φέρνει θλίψη καί μελαγχολία, δέν ὀδηγεῖ στήν κατάθλιψη καί στήν ἀδράνεια, ἀλλά ξυπνᾷ καί δραστηριοποιεῖ τόν ἄνθρωπο. Εἶναι ἕνα κίνητρο γιά τόν ἐπίμονο ἀγώνα ἐναντίον τῶν παθῶν, μία βουκέντρα γιά τήν ἄσκηση τῆς ἀρετῆς.

Ἐνα πέρασμα σοβαρό ἀλλά ὄχι καταλυτικό εἶναι ὁ θάνατος. Εἶναι, ὅπως λέγει ὁ Μέγας Ἀθανάσιος, ἕνα ξεδοντιασμένο φίδι. Ἐχασε τό δηλητήριό

του από τήν ώρα πού πέρασε τό κατώφλι του ὁ Ἰη-
σοῦς Χριστός. Ἡ μνήμη του εἶναι ὁ καλύτερος ὁδη-
γός γιά μία ζωή συνετή, ταπεινή ἀλλά καί γεμάτη
ἐλπίδα καί δράση. Ἄς μὴν τό λησμονοῦμε!